

MLJEKARSTVO

LIST ZA UNAPREĐENJE MLJEKARSTVA

GOD. XII

NOVEMBAR—DECEMBAR

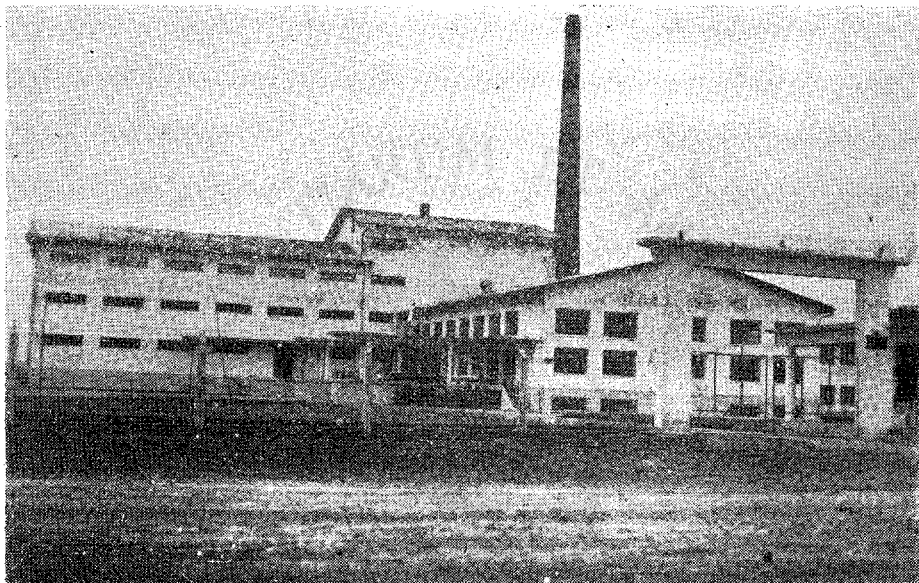
BROJ 11—12

Desetgodišnjica rada tvornice mlječnog praška »Pionir« Županja

Na cijelom poljoprivrednom području istočne Slavonije sve do svršetka II svjetskog rata nije bilo ozbiljne prerade mlijeka u mlječne proizvode. Veća sela i mjesta imala su male mljekarske sabirne stanice, vlasništvo privatnika, u kojima se mlijeko prenađivalo uglavnom u maslac, meksi sir ili kazein. To je bila sitna i samo povremena prerada mlijeka. Razvijenija i poljoprivredno jača sela imala su i razvijeniji stočni fond. Osim udomaćenog goveda prišlo se je nabavi kvalitetnijeg goveda. Tako su sela Sikirevci i Babina Greda još god. 1929. nabavila simentalско govedo i osnovali stočarske zadruge, koje su se kasnije pretvorile u stočarsko-mljekarske zadruge. Taj napredak u stočarstvu imao je utjecaj i na povećanu proizvodnju mlijeka. U to isto vrijeme cenivaju se u tim selima zadružne mljekare, koje otkupljuju mlijeko samo od članova svoje zadruge. U tom radu najviše je uspjeha postigla Zadružna mljekara u Babinoj Gredi. Poslije rata je započela akcija pomaganja djece u nerazvijenim zemljama, od strane Međunarodnog dječjeg fonda UNICEF. U toj akciji pomoći ušla su u program osim konzumnih i mljekare za preradu mlijeka u mlječni prah. Te mljekare je trebalo locirati u jaka sirovinска područja mlijeka. UNICEF je za gradnju takvih objekata osigurao potrebna mljekarska postrojenja, laboratorijsku opremu, transportna sredstva i sav ostali mljekarski pribor.

S gradnjom je započeto god. 1949., a mljekara je puštena u probni pogon 25. VI 1952. Kod samog lociranja bilo je prigovora da područje Županje nema veće perspektive za razvoj stočarstva. Tokom prvih godina rada zaista su količine mlijeka bile toliko malene, da su strojevi bili korišteni samo s 15—25%. Tada je bilo predloženo da se opremu preseli u razvijenije područje, a zgrade mljekare adaptiraju za tekstilnu industriju. Međutim, već god. 1954. i 1955. s proširenog i dobro organiziranog otkupnog područja, a sa novoosnovanih socijal. gospodarstava pristiže toliko mlijeka, da tvornica radi s 85% kapaciteta. Tada kolektiv tvornice obraća veliku pažnju razvoju stočarstva. U tu svrhu nagrađuje najbolja muzna grla u pojedinim selima na javnim smotrama. Nabavlja iz svojih sredstava rasplodne bikove, krave i junice. Nabavlja i koncentriranu hranu, a rezance raspodjeljuje preko same mljekare.

Jasno, da tada nije još bilo ni sredstava za fondove, jer je tada kolektiv primao 80% osobnih dohodaka. Nagli razvoj govedarstva na organiziranim socijalističkim gospodarstvima osigurava iz godine u godinu sve veće količine

»PIONIR«, tvornica mlječnog praška — Županja

mlijeka, pa mljekara napušta udaljena otkupna područja. Područje otkupa mlijeka se suzilo na svega 30 km od tvornice. Kvalitet mlijeka se poboljšao i lakše ga je bilo otkupiti.

Da bi se kapaciteti tvornice potpuno koristili, počela je mljekara god. 1955. prerađivati i jaja u prah. God. 1956. planom poduzeća predviđala se i prerada 2,000.000 kom. jaja. Iz godine u godinu prerada jaja se povećava. Tako je ove godine prerađeno 12,000.000 kom. jaja. Početkom god. 1961. tvornica je adaptirala sabirnu stanicu u Babinoj Gredi u siranu, gdje se prerađuje 3.000 l mlijeka na dan u sir trapist. God. 1962. adaptirala je sabirnu stanicu u B. Šamcu također u siranu. Potreba za ovakvim pogonima nastala je u posljednje dvije godine, jer se priliv mlijeka naglo povećao. Ovo povećanje se odnosi kako na ljetni, tako i na zimski period, jer danas mljekaru snabdijevaju sa 85% otkupljenog mlijeka socijalistička gospodarstva.

Na našem otkupnom području socijalistička gospodarstva sada — zimi — proizvode 35.000 l mlijeka, a ljeti do 50.000 l. Iako je teoretski 20.000 l mlijeka kapacitet tvornice, prerađuje se na dan u ljetnom periodu 35.000 l mlijeka, a od toga u mlječni prah 30.000 l. Sadašnji kapacitet strojeva nije dovoljan, da bi se mogle sve otkupljene količine mlijeka prerađivati u mlječni prah, već se jedan dio mlijeka ljeti prerađuje u maslac, kazein ili meki sir. No po XXXVI konkursu tvornica je podnijela zahtjev za kredit, kojim bi se rekonstruirala i proširila. Na tom konkursu sredstva nisu dobivena, pa je tvornica prišla rekonstrukciji iz vlastitih sredstava. Do sada je rekonstruirana i izgrađena nova kotlovnica, skladište goriva i nabavljen kamion sa cisternom za prijevoz goriva. Ovih dana zaključit će se ugovor za isparnu stanicu, zatim opremu za hladnjaču, kao i jajarsku opremu. Početkom iduće

godine naručit će se sušara za mlijeko kapaciteta 3.500 l na sat. Sredstva, kojima raspolaže tvornica iznose 166 milijuna. Do sada je utrošeno 82 milijuna. Ostatak sredstava koristit će se isključivo za mljekarsku i jajarsku opremu, kao i za hladnjaču. Istovremeno zatraženo je bančnih sredstava 203 milijuna. Kada bi se dobila zatražena sredstva tada bi se uz vlastita mogla izvršiti cjelokupna rekonstrukcija tvornice. Po završenoj rekonstrukciji godišnji kapacitet tvornice iznosit će 28,000.000 l mlijeka i 20,000.000 kom. jaja.

Za ovakav kapacitet otkupno područje će snabdijevati s dovoljnim količinama sirovina.

Kroz deset godina rada tvornice radnici i rukovodeći kadrovi sticali su iskustva, što je svakako imalo utjecaja na poslovanje tvornice. Najbolju predodžbu razvoja tvornice dat će nam pregled bruto produkta iz godine u godinu. S obzirom da je na mali bruto produkt do god. 1955. najveći utjecaj imala nedovoljna količina sirovina, to ćemo iznijeti povećanje bruto produkta od god. 1955.

god. 1955. —	145,7	mil. dinara
„ 1956. —	140,0	„
„ 1957. —	183,4	„
„ 1958. —	351,6	„
„ 1959. —	390,0	„
„ 1960. —	515,8	„
„ 1961. —	619,6	„

U ovoj godini očekuje se bruto produkt preko 800,000.000 d ili povećanje od god. 1961. za 29,2%.

Ovo povećanje isključivo je zasluga kolektiva, koji se je upravo u ovoj jubilarnoj godini svesrdno založio.

Za desetgodišnji rad u tvornici na zajedničkoj proslavi dodijeljene su vrijedne nagrade devetnaestorici radnika i radnica. Osim toga podijeljeno je sedamnaest diploma i četrdeset priznanja najboljim radnicima za posebna zalaganja na radnim mjestima.

Da bi se ujedinila privreda područja Županje osnovan je Poljoprivredno-prehrambeni kombinat, u kojem je kao samostalni pogon i mljekara. Poljoprivredna dobra, koja su ušla u sastav kombinata usmjerit će svoju proizvodnju, kako bi osiguravala sirovine za šećeranu i mljekaru. Ovo je još jedna garancija da radnom kolektivu i mljekari Županja predstoji lijepa budućnost.

Inž. Juraj Čičmak

UREDNIŠTVO LISTA »MLJEKARSTVO«

čestita

NOVU 1963. GODINU

SVIM SVOJIM PRETPLATNICIMA I SURADNICIMA!